

organizacija. Uz sustavnost i obuhvatnost, kakve priliče ovakvom izdanju, posebno valja naglasiti da su prikazana društveno-geografska obilježja pojedinih država potkrijepljena najnovijim dostupnim statističkim podacima (većinom za 1996. godinu), što dodatno pridonosi aktualnosti knjige.

Zahvaljujući primjerenom odabiru sheme, obuhvatu i dubini obrade sadržaja postignut je usklađen prikaz država kao teritorijalno-političkih jedinica i prostornih entiteta suvremenog svijeta. Osim uvoda (službeno ime, državno uređenje, površina, broj stanovnika, gustoća, glavni grad, službeni jezik, novčana jedinica, BDP, prosječni godišnji realni porast BDP-a u 1990-im godinama, kodovi po standardu ISO 3166), prikaz država sadrži jezgrovit opis prirodnih obilježja, stanovništva i naseljenosti, državnoga uređenja, povijesti, gospodarstva, prirodnih i kulturnih znamenitosti. Takav pristup omogućuje obuhvatan pregled geografskih obilježja svake pojedine zemalje, uz istovremenu usporedivost njihovih međusobnih brojčanih pokazatelja, odnosno odgovarajućih obilježja. Pritom je geografski posebno relevantno da konzistentan koncept, odnosno sadržajni sklad, upotpunjuje i za ovakvu vrstu izdanja iznimno uravnotežen odnos između

neophodne informativne dimenzije (činjenice i podaci), horološkog pristupa (prostorni raspored objekata i aktivnosti) i kauzalne metode (uzročno-posljedični odnosi).

Zbog takvih svojih vrijednosti, knjiga "Države svijeta 2000." zaslužuje pozornost u stručnom geografskom krugu kao višestruko koristan priručnik u nastavi geografije na svim stupnjevima obrazovanja. U prvom redu, kao sustavan i pregledan izvor sadržaja i podataka o geografskim obilježjima zemalja suvremenog svijeta. Sukladno tome, ona bi neophodno trebala biti sastavni dio knjižničarskog fundusa svake škole, odnosno stručne literature nastavnika geografije u osnovnim i srednjim školama.

Kako je zbog sveobuhvatnog procesa globalizacije poznavanje svijeta objektivna potreba svakog prosvjećenoga čovjeka, ova će knjiga nesumnjivo pobuditi i interes šire čitalačke publike. To više, što je pouzdana informiranost o nevjerovatno složenom mozaiku naroda, kultura, civilizacija i znamenitosti suvremenog svijeta, kao i svakoj njegovoj pojedinoj državi, jedan od temeljnih preduvjeta za uspješno uključivanje u svjetske integracijske procese. Knjiga "Države svijeta 2000." pravovremen je i primjeren odgovor na takve zahtjeve vremena i kao takva zaslužuje odgovarajuće preporuke.

Dane Pejnović

ZAGREB, tisućljetni grad za novo tisućljeće. Studio Hrg, Zagreb, 1999, 296 str.

Unatoč postojanju, uglavnom starijih monografija različite provenijencije, opaža se izrazita oskudica novijih izdanja te vrste o gradu Zagrebu. Pogotovo se osjeća nedostatak reprezentativnije publikacije koja bi dolično predstavila nacionalnu metropolu, odnedavno i diplomatsko sjedište jedne od novih europskih država, kao što je Hrvatska.

Knjiga "Zagreb, tisućljetni grad za novo tisućljeće", nakladnika Siniše Hrge, ne samo što je u znatnoj mjeri pokrila takve potrebe nego je umnogome i specifična pojava među istovrsnim dosadašnjim izdanjima o Zagrebu, i to zbog svoga sadržaja – fotografija prostorne strukture grada i, pogotovo, načina njegova predstavljanja iz tzv. ptičje perspektive. Po tome je ova

monografija i izrazito geografski relevantna, jer po prvi puta omogućuje neposredan i potpun uvid u prostornu strukturu zagrebačke urbane aglomeracije.

Ova vrijedna knjiga sastoji se od dva različita, a međusobno komplementarna dijela: tekstualnog prikaza Zagreba na hrvatskom i engleskom jeziku (prijevod: S. Ekinović) (od 1 do 69 stranice), te fotografskih priloga urbanog kompleksa (od 70 do 290 stranice). Tekstualne priloge potpisuju renomirani autori: Zagreb – od daleke prošlosti do sadašnjosti (Andre Mohorovičić), Kratki prikaz kulturno-povijesnoga razvoja Zagreba (Nada Premerl), Geografske osnove i njihov utjecaj na razvitak Zagreba, hrvatske metropole (Stanko Žuljić) i Zagreb – šarm povijesnoga grada u izazovima tisućljeća. Sadržaj je dokumentacijski upotpunjen najstarijim kartografskim prikazom biskupsko-kaptolskog Zagreba i Gradeca (1566), najstarijom sačuvanom gradskom zastavom (1720), zastavom slobodnoga kraljevskoga grada Zagreba (1902), slikom zaštitnika zagrebačkoga Gradeca, Svetog Blaža (1749), fotografijom počasnog lanca načelnika slobodnoga kraljevskog i glavnog grada Zagreba (1902), prvim zračnim snimkama Zagreba iz balona (1905), odnosno zrakoplova (1928) te pretežno zračnim snimcima različitih faza izgradnje grada.

Posebnu vrijednost ove bogato ilustrirane monografije predstavljaju zračni snimci suvremene prostorne strukture Zagreba, izloženi na fotografijama u boji formata 32x23 cm. Riječ

je o ukupno 265 takvih fotografija s veoma dojmljivim motivima naselja, zelenih površina i infrastrukture šireg područja Zagreba. Zbog široke perspektive koju zahvaćaju i mogućnosti preciznog uvida u izgled, prostorni razmještaj i međusobni odnos geoprostornih sadržaja, fotografije imaju veliku stručno-analitičku vrijednost u geografiji. Takvoj njihovoj potencijalnoj uporabljivosti pridonosi precizna determinacija lokacije i opis sadržaja svake fotografije na više od 20 stranica (od 267 do 290) autora D. Pejnovića, kao i stručno inspiriran uređivački doprinos Z. Pepeonika.

Sukladno tome, ova luksuzna knjiga djelo je višestruke namjene. Prije svega, to je do sada najreprezentativnija monografija o Zagrebu koja će, kao takva, na pravi način odgovoriti na takve potrebe grada. No, to je ujedno i knjiga nesumnjive stručne vrijednosti, između ostaloga i za geografe. Zahvaljujući svom sadržaju, pogotovo uvidu u razvoj i suvremeni izgled geoprostorne strukture Zagreba iz zračne perspektive, ona će poslužiti kao nezamjenjivo nastavno sredstvo pri nastavnoj obradi Zagreba u školama prvoga i drugog stupnja obrazovanja. Kako je riječ o izdanju šire stručne relevantnosti (za geografiju, povijest, arhitekturu, umjetnost...), ova bi knjiga neizostavno trebala biti sastavni dio inventara svake knjižnice u gradu Zagrebu. To više, što su njezine takve vrijednosti potvrđene i dosadašnjom recepcijom u široj kulturnoj javnosti.

Dane Pejnović

Z. Curić, B. Curić: **ŠKOLSKI GEOGRAFSKI LEKSIKON**

Zoran Curić, Božica Curić, ŠKOLSKI GEOGRAFSKI LEKSIKON: temeljni pojmovi opće geografije za osnovne i srednje škole, Hrvatsko geografsko društvo, Zagreb, 1999, 186 str.

Kao sintetički tumači pojmova, stručni leksikoni imaju izuzetno značenje za unapređenje

znanstveno-stručnog rada i prijenos znanja u svakom području. Ne samo zbog činjenice što sadrže sustavan pregled nomenklature, odnosno općenito prihvaćenih naziva za pojmove određene struke ili predmeta, već stoga što daju najbitnije karakteristike tih pojmova. Zbog toga takvi priručnici imaju funkciju svojevrsnog